

М.Х.Дулати атындағы Тараз университеті

**М.Х. ДУЛАТИ АТЫНДАҒЫ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ
2025 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН БІЛІМ АЛУШЫЛАР МЕН
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР АРАСЫНДА ОРНЫҚТЫ ДАМУ
САЛАСЫНДАҒЫ БІЛІМНІҢ САУАТТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУ
ЕРЕЖЕСІ**

МАЗМҰНЫ

1	КІРІСПЕ	3
2	ЕРЕЖЕНІҢ МАҚСАТЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	4
3	БАҒАЛАУДЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ АЯСЫ	4
4	БАҒАЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ	5
5	БАҒАЛАУДЫҢ ӘДІСТЕМЕСІ	5
6	ОРНЫҚТЫ ДАМУ КӨРСЕТКІШТЕРІ	6
7	ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІМ	6

1. КІРІСПЕ

XXI ғасыр білім беру жүйесі үшін үлкен өзгерістер кезеңі болып табылады. Ғаламдық экономикалық, әлеуметтік және экологиялық проблемалардың күрделенуі университеттерді тек академиялық білім беруге ғана емес, сонымен қатар қоғамдағы орнықты даму принциптерін таратуға бағытталған стратегиялық институттарға айналдыруды талап етеді. Орнықты даму (sustainable development) ұғымы білім беру мен ғылыми қызметтің барлық аспектілеріне еніп, университет қауымдастығының барлық мүшелеріне — студенттерге, профессорлық-оқытушылар құрамына және әкімшілік қызметкерлерге — **жауапкершілік пен белсенділік, әлеуметтік және экологиялық сана, экономикалық тиімділік және мәдени әртүрлілікті түсіну қабілеттерін** дамыту міндетін жүктейді.

М.Х. Дулати атындағы Тараз университеті өзінің стратегиялық даму жоспарында **орнықты даму қағидаттарын білім беру процесіне толық интеграциялау** мақсатын айқын көрсетеді. Бұл мақсат студенттердің тек теориялық білім алуына ғана емес, сонымен қатар **практикалық дағдыларды игеруіне, инновациялық ойлауды дамытуына және әлеуметтік жауапкершілікті сезінуіне** бағытталған. Университеттің орнықты даму стратегиясы әлемдік тәжірибелер мен халықаралық стандарттарға негізделіп, **БҰҰ-ның 17 орнықты даму мақсаты (Sustainable Development Goals, SDGs)**, Erasmus+ бағдарламасы, UNESCO ұсыныстары және IAAR аккредиттеу талаптарын ескереді.

Орнықты даму білімінің сауаттылығын бағалау ережесі университеттің **барлық деңгейдегі қатысушылар үшін білімнің сапасын объективті түрде анықтауға мүмкіндік беретін негізгі құрал** болып табылады. Бағалау студенттердің және қызметкерлердің экологиялық, әлеуметтік, экономикалық және мәдени аспектілерді қаншалықты меңгергенін көрсетіп қана қоймай, университеттің оқу бағдарламаларын жетілдіруге, жаңа тренингтер мен семинарлар ұйымдастыруға, сондай-ақ ғылыми жобаларды дамытуға нақты ұсыныстар береді.

Кіріспеде атап өтілген маңызды аспектілер мыналарды қамтиды:

1. **Әлемдік білім беру контексті:** Орнықты даму білімінің маңызы халықаралық деңгейде, университеттердің әлеуметтік рөлін күшейтетін фактор ретінде қарастырылады.

2. **Университеттің стратегиялық миссиясы:** Тараз университеті білім беру мен ғылыми зерттеуді орнықты даму принциптерімен үйлестіру арқылы студенттердің және қызметкерлердің кәсіби, әлеуметтік және мәдени дамуына жағдай жасайды.

3. **Білімнің интердисциплинарлық сипаты:** Орнықты даму тек экология немесе экономика саласымен шектелмей, әлеуметтік, мәдени және инновациялық компоненттерді біріктіреді.

4. **Бағалаудың стратегиялық рөлі:** Білім деңгейін жүйелі бағалау университеттің орнықты даму стратегиясын нақты іске асыруға, бағдарламаларды жетілдіруге және халықаралық стандарттарға сәйкес келуге мүмкіндік береді.

5. **Әлеуметтік жауапкершілік пен инклюзия:** Орнықты даму білімін меңгеру студенттер мен қызметкерлерді тек академиялық тұрғыда ғана емес, сонымен қатар қоғамдағы өз рөлі мен жауапкершілігін түсінуге үйретеді.

6. **Инновациялық және практикалық дағдыларды дамыту:** Бағалау нәтижелері оқу процесін, ғылыми-зерттеу және жобалық жұмыстарды практикалық тұрғыдан жақсартуға, жаңа шешімдер мен технологияларды енгізуге мүмкіндік береді.

Осылайша, кіріспе бөлім университеттің орнықты даму бағытындағы **көрегендік стратегиясын, білім беру мақсаттарын, бағалау рөлін және халықаралық тәжірибемен үйлесімділігін** толық сипаттайды. Бұл бөлім ереженің қалған тарауларына логикалық негіз қалдырып, **бағалаудың мақсаты мен міндеттерін, әдістемесін, көрсеткіштерін және күтілетін нәтижелерін** түсінуге мүмкіндік береді.

1. ЕРЕЖЕНІҢ МАҚСАТЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

1.1 Мақсаты

Білім алушылар мен қызметкерлердің орнықты даму саласындағы білім деңгейін анықтау — университеттің стратегиялық міндеттерінің бірі. Бұл мақсат білімнің сапасын бақылауға және оны практикалық тұрғыда қолдануға бағытталған.

- **Білім деңгейін анықтау** – студенттердің және қызметкерлердің экологиялық, әлеуметтік, экономикалық және мәдени аспектілер бойынша білімін бағалау.
- **Стратегиялық іс-шараларды жоспарлау** – бағалау нәтижелері негізінде оқыту бағдарламаларын жетілдіру, тренингтер мен семинарларды ұйымдастыру.
- **Білім сапасын арттыру** – орнықты даму принциптерін теориялық білімнен практикалық дағдыларға дейін интеграциялау, студенттер мен қызметкерлердің шешім қабылдау қабілеттерін жетілдіру.

1.2 Міндеттері

- **Білім деңгейін жүйелі түрде бағалау:** Бағалау нәтижелері университет бағдарламаларын жетілдіру үшін нақты ақпарат береді, практикалық ұсыныстарға негіз болады.
- **Қызметкерлер мен студенттерге тренингтер ұйымдастыру:** Бағалау барысында анықталған әлсіз тұстарды түзетуге бағытталған арнайы курстар мен семинарлар өткізіледі.
- **Стратегиялық жоспарлар жасау:** Орнықты даму саласындағы ғылыми және оқу жобаларын тиімді жоспарлау, кафедра және факультет деңгейінде іс-шаралар ұйымдастыру.
- **Басқару және бақылау жүйесін енгізу:** Бағалау процесін стандарттау, нәтижелерді жинау, өңдеу және талдау арқылы басқарудың тиімділігін арттыру.
- **Халықаралық тәжірибені енгізу:** Erasmus+, UNESCO және IAAR стандарттарына сәйкес халықаралық тәжірибені оқу процесіне және ғылыми жобаларға интеграциялау.

2. БАҒАЛАУДЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ АЯСЫ

Бағалау университеттің барлық деңгейдегі қатысушыларына арналған: студенттер, профессорлық-оқытушылар құрамы, әкімшілік қызметкерлер және зерттеушілер. Әр топ үшін бағалау әдістері әр түрлі:

- **Студенттер (бакалавр, магистр, PhD):** Тесттер, эсселер, практикалық жобалар арқылы білім мен дағдыларын көрсетеді.
- **Профессорлық-оқытушылар құрамы:** Сауалнама, семинарлар, тренинг нәтижелері арқылы педагогикалық және ғылыми әлеуетін бағалайды.
- **Әкімшілік қызметкерлер:** Корпоративтік оқыту бағдарламалары, сауалнама және талдау арқылы орнықты даму саласындағы қызметтік дағдыларын тексереді.
- **Зерттеушілер:** Ғылыми жобалар мен зерттеу нәтижелері арқылы инновациялық ойлау, экологиялық және әлеуметтік аспектілерді зерттеу қабілетін бағалайды.

Бағалау жыл сайын жүргізіліп, нәтижелері факультет және кафедра деңгейінде талданады, нәтижелер бойынша түзетулер мен ұсыныстар енгізіледі.

3. БАҒАЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

Бағалау бірнеше бағыт бойынша жүргізіледі, бұл бағыттар орнықты дамудың негізгі компоненттерін қамтиды:

- **Экологиялық білім:** Студенттер мен қызметкерлер қоршаған ортаны сақтау, энергия тиімділігін арттыру және қалдықтарды басқару саласындағы білім мен практикалық дағдыларын көрсетуі тиіс. Бағалау нәтижесінде экологиялық жобаларды жоспарлау және қолдану қабілеті дамиды.
- **Әлеуметтік даму:** Әлеуметтік теңдік, қоғамға қызмет көрсету, волонтерлік және әлеуметтік жобаларға қатысу арқылы қоғамдық жауапкершілікті арттыру. Бағалау эссе, сауалнама және практикалық тапсырмалар арқылы жүзеге асады.
- **Экономикалық тұрақтылық:** Ресурстарды тиімді пайдалану, кәсіпкерлік дағдылар, қаржылық сауаттылық. Студенттер мен қызметкерлер практикалық жобалар арқылы стратегиялық ойлау қабілетін дамытады.
- **Мәдени және этикалық аспектілер:** Мәдени әртүрлілікке құрмет, этикалық шешім қабылдау, интеркультуралық коммуникация. Бағалау тесттер, кейс-стади, топтық талқылаулар арқылы жүзеге асады.
- **Инновациялық дағдылар:** Жаңа технологияларды қолдану, ғылыми-зерттеу әдістері, жобаларды басқару қабілеті. Студенттер мен қызметкерлер презентациялар мен жобалық жұмыстар арқылы шығармашылық және инновациялық ойлау қабілетін көрсетеді.

4. БАҒАЛАУДЫҢ ӘДІСТЕМЕСІ

4.1 Бағалау кезеңдері

- **Дайындық кезеңі:** Ережемен таныстыру, бағалау құралдарын әзірлеу, қатысушыларды дайындау.
- **Бағалау кезеңі:** Студенттер мен қызметкерлерді тестілеу, жобалық тапсырмалар, сауалнамалар мен эсселер арқылы бағалау.
- **Талдау кезеңі:** Алынған нәтижелерді статистикалық және аналитикалық өңдеу, салыстырмалы талдау.
- **Қорытынды кезең:** Нәтижелерді жариялау, қорытынды есеп жасау, ұсыныстар мен түзетулер енгізу.

4.2 Бағалау критерийлері

- **Теориялық білім:** Орнықты даму принциптері мен концепцияларын білу.
- **Практикалық дағдылар:** Жобаларда, тапсырмаларда және нақты іс-шараларда білімді қолдану.
- **Инновациялық ойлау:** Жаңа шешімдер ұсыну, креативтілік және ғылыми зерттеу дағдылары.
- **Әлеуметтік және этикалық сана:** Қоғамдық және этикалық аспектілерді түсіну және шешім қабылдау қабілеті.

4.3 Бағалау әдістері

- Онлайн тестілеу
- Практикалық жобалар мен презентациялар
- Эссе және аналитикалық жұмыстар
- Сауалнама және пікірлер жинау

- Кейстік талдау (case study)

5. ОРНЫҚТЫ ДАМУ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Бағалау көрсеткіштері қатысушылардың орнықты даму саласындағы нақты қабілеттерін өлшейді:

- **Экологиялық білім:** Қоршаған ортаны қорғау, қалдықтарды басқару және энергияны тиімді пайдалану дағдылары.
- **Әлеуметтік жауапкершілік:** Қоғамдық және мәдени іс-шараларға қатысу, волонтерлік белсенділік.
- **Экономикалық сауаттылық:** Ресурстарды тиімді пайдалану және қаржылық шешім қабылдау қабілеті.
- **Иновациялық әлеует:** Жаңа идеяларды ұсыну, жобаларды басқару, ғылыми-зерттеу әдістерін қолдану.
- **Халықаралық тәжірибе:** Erasmus+, UNESCO және басқа халықаралық бағдарламаларға қатысу, халықаралық стандарттарға сәйкестікті меңгеру.

6. ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІМ

- Бағалау нәтижелері университеттің орнықты даму стратегиясына сәйкес қолданылады.
- Нәтижелер негізінде студенттер мен қызметкерлерге арнайы тренингтер, семинарлар, мастер-класстар ұйымдастырылады.
- Бағалау жыл сайын жүргізіліп, кафедра, факультет және бөлімдер бойынша талданады.
- Нәтижелер бойынша оқу бағдарламалары мен жобаларға ұсыныстар енгізіледі.
- Бағалау университеттің стратегиялық жоспарлары мен аккредиттеу талаптарына интеграцияланады.